

PAŹDZIERNIK 2021

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

---

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR JAPOŃSKI

PAŹDZIERNIK 2021

Nowy premier i zwycięstwo w PLD w wyborach do parlamentu

Miesiąc po tym jak Kishida Fumio został nowym premierem Japonii, koalicja Partii Liberalno-Demokratycznej i Komeito zwyciężyła w wyborach do izby niższej parlamentu. Pomimo tego, że rządząca koalicja straciła ponad 40 miejsc, wynik wyborczy pozwala jej na sformułowanie stabilnego rządu. Wynik październikowych wyborów należy traktować jako sukces nowego premiera oraz klęskę koalicji partii opozycyjnych.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

4 października: Kishida Fumio oficjalnie wybrany na premiera Japonii.

Kishida Fumio został oficjalnie wybrany na nowego premiera Japonii. Nowy szef rządu mówi o konieczności wprowadzenia głębokich zmian wewnątrz Partii Liberalno-Demokratycznej. Kishida będzie musiał poprowadzić PLD w wyborach do parlamentu, które odbędą się 31 października. W nowym gabinecie znalazło się 13 nowych ministrów. Amari Akira, który współpracował z Abe Shinzō i Asō Tarō, aby zapewnić Kishidzie zwycięstwo w wyborach na przewodniczącego PLD został mianowany nowym sekretarzem generalnym partii. Suzuki Shunichi, były przewodniczący Rady Generalnej LDP, został nowym ministrem finansów.

6 października: Kishida i Biden potwierdzają współpracę w sprawie Chin i Korei Płn.

Nowy premier Japonii Kishida Fumio odbył pierwszą rozmowę z prezydentem Joe Bidenem. Sojusznicy potwierdzili, że będą pracować nad wzmocnieniem sojuszu i współpracować w zakresie bezpieczeństwa regionalnego w obliczu rosnących wyzwań ze strony Chin i Korei Północnej. Prezydent Biden potwierdził gwarancje dotyczące Wysp Senkaku na Morzu Wschodniochińskim. Nowy premier odbył także rozmowę z premierem Australii Scottem Morrisonem. Oba rządy będą rozwijać współpracę militarną i gospodarczą oraz dalszy rozwój sojuszu QUAD.

6 października: umiarkowane poparcie dla nowego gabinetu.

Badania opinii publicznej pokazały, że poparcie dla gabinetu premiera Fumio Kishidy wyniosła 45%, co jest najniższym wynikiem dla nowej administracji od 2001 roku. Stosunkowo niska aproba dla nowego gabinetu wzbudziła obawy wśród

ustawodawców z Partii Liberalno-Demokratycznej, którzy przygotowują się do wyborów w izbie niższej parlamentu.

9 października: rozmowa nowego premiera z Xi Jinpingiem. Kishida uznał potrzebę kontynuowania dialogu z Chinami, które są ważnym partnerem handlowym, ale stwierdził, że jego rząd musi przeciwstawić się próbie zmiany status quo na Morzach Wschodnio- i Południowochińskim. Obaj przywódcy zgodzili się współpracować w kwestii Korei Północnej. Chiński przywódca powiedział, że oba państwa powinny zajmować się wrażliwymi kwestiami, takimi jak Tajwan, "w odpowiedni sposób". Przedstawiciele nowego japońskiego rządu zasygnalizowali bardziej asertywne stanowisko w sprawie Tajwanu, sugerując, że Tokio przygotowuje się na "różne scenariusze", jednocześnie potwierdzając bliskie więzi bezpieczeństwa ze Stanami Zjednoczonymi.

12 października: manifest wyborczy PLD. Partia Liberalno-Demokratyczna przedstawiła manifest wyborczy, który w dużym stopniu koncentruje się na walce z pandemią. Pomimo tego, że liczba zakażeń maleje, nowy rząd przygotowuje się na najgorszy scenariusz, zabezpieczając jak najwięcej zasobów dla służby zdrowia i przygotowując się do rozpoczęcia podawania szczepionek przypominających. W manifeście PLD znalazły się również obietnice odbudowy klasy średniej i wspierania wzrostu gospodarczego. Premier Kishida obiecał, że przed końcem roku przygotowuje nowy pakiet ratunkowy o łącznej wartości kilkudziesięciu bilionów jenów, aby poradzić sobie z negatywnymi skutkami gospodarczymi pandemii COVID-19.

13 października: główne partie opozycyjne będą współpracować w nadchodzących wyborach. Cztery partie opozycyjne, skupione wokół Japońskiej Partii Konstytucyjno-Demokratycznej i Japońskiej Partii Komunistycznej zawarły porozumienie dotyczące wsparcia tych samych kandydatów w nadchodzących wyborach. PKD ma 111 mandatów, JPK ma 12 mandatów, podczas gdy pozostałe dwie partie to znacznie mniejsza Partia Socjaldemokratyczna i Reiwa Shinsengumi. Kampania rozpocznie się 19 października.

13 października: PLD zapowiada podwojenie wydatków zbrojeniowych. Partia Liberalno-Demokratyczna przedstawiła plan zwiększenia wydatków zbrojeniowych do 2 procent PKB (około 100 miliardów USD). Konserwatywni członkowie partii domagają się zniesienia limitu wydatków zbrojeniowych, który obecnie wynosi 1 procent PKB. Japońskie Ministerstwo Obrony planuje zwiększenie zakupów rakiet, niewykrywalnych myśliwców, dronów i innych rodzajów broni w celu odstraszenia wojsk chińskich na spornych wodach Morza Wschodniocchińskiego.

14 października: Kishida rozwiązuje izbę niższą parlamentu. Premier Kishida Fumio zatwierdził rozwiązanie niższej izby parlamentu, zatwierdzając jednocześnie datę wyborów parlamentarnych 31 października. Od rozwiązania parlamentu do wyborów upłynie zaledwie 17 dni, co jest najkrótszym okresem kampanii wyborczej od zakończenia II wojny światowej.

15 października: Kishida powołał panel ekspertów, który ma przyjrzeć się redystrybucji dochodów. Kishida Fumio powołał radę, która ma wypracować strategię walki z różnicami majątkowymi i zwiększenia dochodów gospodarstw domowych, w ramach tego, co określił mianem "nowej formy kapitalizmu". Decyzja jest kluczową częścią polityki gospodarczej, która łączy strategię stymulacji wzrostu gospodarczego byłego premiera Abe Shinzo "Abenomics" i plany zwiększenia dochodów klasy średniej. W skład panelu, któremu przewodniczy premier, wejdą wszyscy członkowie gabinetu oraz 15 ekspertów.

16 października: partner koalicyjny sprzeciwia się zwiększeniu wydatków zbrojeniowych. Partia Komeito, partner rządzącej koalicji nie zgadza się z planami podwojenia wydatków na obronę, zawartymi w jej manifestie przed wyborami do izby niższej. Przewodniczący partii Yamaguchi Natsuo wyraził poważne wątpliwości, czy społeczeństwo zgodzi się na propozycję PLD. Yamaguchi zwrócił uwagę, że podstawowym celem powojennej polityki obronnej Japonii było skupienie się wyłącznie na postawie defensywnej, prezentując pokojową politykę w regionie.

17 października: nowy rząd planuje ponowne uruchomienie 30. reaktorów jądrowych. Amari Akira, sekretarz generalny Partii Liberalno-Demokratycznej stwierdził, że japońska strategia redukcji emisji dwutlenku węgla o 46% do 2030 roku, opiera się na ponownym uruchomieniu trzydziestu reaktorów jądrowych. Od czasu awarii reaktora Fukushima I w 2011 r. większość elektrowni jądrowych w kraju jest wyłączona. PLD promuje program budowy małych reaktorów modułowych, twierdząc, że są one bezpieczniejsze niż istniejące w Japonii elektrownie atomowe. Sondaże pokazują, że wyborcy są przeciwni ponownemu uruchomieniu elektrowni.

21 października: pogarsza się opinia Chińczyków o Japonii. Opinie Chińczyków na temat Japonii uległy pogorszeniu po raz pierwszy od ośmiu lat, jak wynika ze wspólnego sondażu przeprowadzonego w Japonii i Chinach. Sondaż wykazał, że 66,1 proc. ankietowanych ma negatywne wrażenie o Japonii, co oznacza wzrost o 13,2 punktu procentowego w porównaniu z zeszłorocznym badaniem. Był to pierwszy wzrost od 2013 roku, rok po tym, jak Japonia znacjonalizowała Wyspy Senkaku. Jeśli chodzi o powody negatywnego postrzegania Japonii, 77,5 proc. respondentów wymieniło "brak przeprosin i skruchy w związku z historią inwazji", a 58,7 proc. wymieniło "spór o Wyspy Senkaku".

21 października: poparcie dla ustawy o LGBT rośnie. Poparcie dla działań mających na celu ochronę praw mniejszości seksualnych i dopuszczenie podwójnych nazwisk w małżeństwach wzrosło wśród kandydatów rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej w nadchodzących wyborach do Izby Niższej. Kandydaci opozycji i partnera koalicyjnego PLD, Komeito w przeważającej większości powiedzieli się za ustawodawstwem promującym te zmiany.

28 października: gubernator Tokio ponownie hospitalizowana z powodu skrajnego zmęczenia. Gubernator Tokio Koike Yuriko została przyjęta do szpitala z powodu skrajnego zmęczenia. Jej lekarz stwierdził, że gubernator potrzebuje około tygodnia odpoczynku. Zastępca gubernatora Takeichi Takashi zastąpi Koike do czasu jej powrotu do pracy. Gubernator Tokio była ostatnio hospitalizowana z powodu przemęczenia od 22 do 30 czerwca.

28 października: większość kandydatów w wyborach parlamentarnych popiera wprowadzenie paszportów covidowych. 62 procent kandydatów startujących w wyborach do Izby Reprezentantów popiera stosowanie paszportów lub świadectw szczepień, a 36% sprzeciwia się takim rozwiązaniom, wynika z sondażu przeprowadzonego przez Yomiuri Shimbun. Ponad 90% kandydatów z dwóch partii rządzących - Partii Liberalno-Demokratycznej i Komeito - poparło stosowanie paszportów szczepień. Kandydaci z głównej opozycyjnej Japońskiej Partii Konstytucyjno-Demokratycznej byli podzieleni w tej kwestii. Ponad 90% kandydatów Japońskiej Partii Komunistycznej sprzeciwiało się stosowaniu takich dokumentów.

29 października: Okinawa zмага się z nową katastrofą naturalną. Władze Okinawy rozpoczęły usuwanie ogromnej ilości pumeksu z wybrzeża, który dotarł do wyspy po podwodnej erupcji wulkanu na początku tego roku, zakłócając rybołówstwo i turystykę. Jeden z urzędników władz prefektury powiedział, że "bezprecedensowa" operacja może potrwać od dwóch do trzech tygodni. Porty na wyspie zostały zalane pływającymi kawałkami pumeksu, co utrudnia rybakom wypłynięcie w morze. Władze planują usunięcie zanieczyszczenia przy pomocy ciężkiego sprzętu oraz łodzi. Przewidziano także budowę konstrukcji przypominającej płot, aby zapobiec dalszemu rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń.

1 listopada: PLD zwycięża w wyborach parlamentarnych. Partia Liberalno-Demokratyczna, pod przewodnictwem Kishidy Fumio uzyskała zdecydowaną większość w wyborach do izby niższej parlamentu 31 października, zapewniając sobie mandat na kolejne cztery lata. Koalicja rządząca PLD-Komeito zdobyła 261 mandatów, czyli o 44 mniej niż w przed wyborami. Wynik ten daje jej stabilną większość, pozwalającą na objęcie stanowiska przewodniczącego wszystkich stałych komisji Izby Niższej i zdominowanie składu tych organów. Koalicja pięciu partii opozycyjnych pozwoliła Japońskiej Partii Konstytucyjno-Demokratycznej

wygrać w większej liczbie okręgów jednomandatowych, ale z trudem osiągnęła ona swoją przedwyborczą siłę 109 miejsc.

KOMENTARZ

Najważniejsze wydarzenia w październiku to objęcie urzędu premiera przez Kishidę Fumio oraz zwycięstwo koalicji rządzącej w wyborach do Izby Reprezentantów. Nowy premier rozpoczął od poważnych zmian w rządzie, wprowadzając 13 nowych ministrów i zapowiadając konieczność przeprowadzenia gruntownych zmian wewnątrz Partii Liberalno-Demokratycznej. Premier zapowiedział przygotowanie nowego pakietu ratunkowego dla gospodarki o łącznej wartości kilkudziesięciu bilionów jenów. Rząd planuje także szereg działań związanych z pandemią Covid-19. Wśród najważniejszych obietnic Kishidy Fumio należy wymienić stworzenie „nowego kapitalizmu”, który ma polegać na większej redystrybucji dochodów, kosztem zysków największych przedsiębiorstw. W manifestach PLD znalazły się również obietnice odbudowy klasy średniej i wspierania wzrostu gospodarczego.

Nowy plan gospodarczy został bardzo szybko skrytykowany przez ekspertów i opozycję, którzy zarzucali nowemu premierowi kontynuowanie nieskutecznej polityki gospodarczej prowadzonej przez gabinet Abe Shinzō. Obietnice redystrybucji dochodów i wzmocnienia klasy średniej stoją w sprzeczności z deklaracjami premiera, który nie zamierza nakładać wyższych podatków od zysków kapitałowych i dywidend, który miał być filarem polityki zniwelowania różnic dochodowych. W odpowiedzi na krytykę przed wyborami do izby niższej parlamentu Kishida powołał specjalny panel doradczy, który ma przygotować konkretne rozwiązania wchodzące w skład nowego kapitalizmu.

Pomimo utworzenia koalicji ugrupowaniom opozycyjnym nie udało się zagrozić pozycji PLD i Komeito w wyborach. Japońska Partia Komunistyczna ogłosiła, że nie wystawi kandydatów w 22 okręgach jednomandatowych, którzy mogli by odebrać głosy Partii Konstytucyjno-Demokratycznej (DPC). W efekcie głównych partii opozycyjnych będzie popierało wspólnych kandydatów w 217, czyli 75%, z 289 okręgów wyborczych. Strategia ta przyniosła zwycięstwo opozycji tylko w jednej trzeciej okręgów jednomandatowych. Pomimo tego, że koalicja rządząca zdobyła mniej mandatów niż w poprzednich wyborach, utrzymanie samodzielnej większości należy potraktować jako sukces nowego premiera Kishidy Fumio, któremu udało się zdobyć mandat dla rządów PLD na kolejne cztery lata. Brak sukcesów wyborczych był jednym z poważnych problemów poprzedniej administracji Sugi Yoshihide.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

18 października: Ambasador Czech otworzył elektrownie wodne w prefekturze Akita. Ambasador Republiki Czeskiej w Japonii odwiedził prefekturę Akita, gdzie uroczystie otworzył elektrownie wodne Tsurunoyu i Onokusa. Turbiny wodne zasilające elektrownie są produkowane przez czeską firmę Marvel. Czeski dostawca produkuje części dla 27 elektrowni wodnych w Japonii.

26-28 października: Ambasador Japonii z wizytą w Poznaniu. Ambasador Miyajima Akio odwiedził Poznań. Podczas wizyty spotkał się z Wojewodą Wielkopolskim Michałem Zielińskim, Prezydentem Miasta Poznania Jackiem Jaśkowiakiem oraz Prorektorem Uniwersytetu Adama Mickiewicza Przemysławem Wojtaszkiem. Rozmowy z władzami miasta były poświęcone obecnej sytuacji politycznej i pandemicznej. W Poznaniu znajduje się fabryka Grupy Bridgestone. Japoński koncern zainwestował w rozbudowę zakładu ok. 2,1 mld zł i planuje kolejne inwestycje wielkości 700 mln zł w roku 2022.

26 października: Ambasador Czech odwiedził prefektury Aomori i Iwate. Ambasador Republiki Czeskiej Martin Tomčo odwiedził prefektury Aomori i Iwate w ramach projektu "Fukushima 10". Projekt nawiązuje do tragicznych wydarzeń, które dotknęły region dziesięć lat temu. Po katastrofie Republika Czeska zaoferowała pomoc i zorganizowała pobyty lecznicze dla japońskich dzieci, które ucierpiały w wyniku wielkiego trzęsienia ziemi w Tohoku. Podczas wizyty ambasador spotkał się z ich przedstawicielami władz lokalnych oraz otworzył wystawę panelową z okazji 100-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych między Republiką Czeską a Japonią.

28 października: LG Chem i Toray otworzą nową fabrykę separatorów baterii na Węgrzech. Południowokoreański producent chemiczny LG Chem Ltd. oraz japońska firma Toray Industries utworzą spółkę joint venture, której efektem będzie otwarcie produkcji separatorów baterii na Węgrzech. Nowy zakład zostanie powstanie na terenach w fabryki Toray Industries Hungary Kft w Nyergesugfalu w prowincji Komarom-Esztergom w północno-zachodnich Węgrzech. Firmy planują zwiększenie produkcji separatorów do ponad 800 milionów metrów kwadratowych do 2028 roku. Separatory wyprodukowane na Węgrzech będą dostarczane do europejskich firm produkujących baterie, w tym do LG Energy Solution Poland we Wrocławiu.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

2 października: Toyota przeznaczy 13 miliardów USD na rozwój akumulatorów EV. Hiszpańskie władze i Nissan rozpoczną rozmowy z chińską firmą Great Wall Motor na temat przejęcia fabryki japońskiego producenta samochodów w Barcelonie, która ma zostać zamknięta w grudniu. Hiszpański producent motocykli elektrycznych Silence i lokalna firma inżynieryjna QEV Technologies, będzie negocjować przyszłość dwóch mniejszych zakładów Nissana. Trzy fabryki w Barcelonie zatrudniają około 23 000 osób.

8 października: nowy premier zapowiada głębokie zmiany gospodarcze. W ramach nowej strategii pobudzenia wzrostu gospodarczego, premier zapowiedział inwestycje w sektory technologiczne, takie jak sztuczna inteligencja. Nowy rząd będzie szukał przepisów, które zapobiegą wyciekowi technologii do zagranicznych konkurentów. Kishida powiedział również, że Japonia będzie promować drastyczne poluzowanie polityki monetarnej i wydatki fiskalne, aby zapobiec deflacji, tak jak to robili jego poprzedni. Jedną z najważniejszych obietnic wyborczych Kishidy jest stworzenie „nowego kapitalizmu”, który ma polegać na odejściu od neoliberalnej polityki gospodarczej i większej redystrybucji dochodów.

10 października: rząd Kishidy nie planuje zmian w opodatkowaniu spółek kapitałowych. Zapowiedź wprowadzenia „nowego kapitalizmu” wywołała poruszenie wśród akcjonariuszy japońskich spółek, którzy obawiają się nałożenia nowych podatków. Premier Kishida Fumio zapowiedział jednak, że nie będzie dążył do zmiany krajowych podatków od zysków kapitałowych i dywidend, ponieważ zamierza podjąć inne kroki w celu lepszego podziału dochodów, takie jak podniesienie płac pracowników medycznych.

15 października: osłabienie jena i rosnące obawy o stabilność cen. Minister finansów Suzuki Shunichi podkreślił, że stabilność walutowa jest "bardzo ważna", a nowy rząd przeanalizuje wpływ czynników gospodarczych i ruchów na rynkach walutowych. W ostatnich tygodniach wartość japońskiej waluty do dolara spadła do najniższego poziomu od końca 2018 roku. Japoński rząd przygląda się sytuacji w Stanach Zjednoczonych. Ryzyko inflacyjne może skłonić amerykańską Rezerwę Federalną do podniesienia stóp procentowych wcześniej niż oczekiwano.

21 października: japoński eksport samochodów spadł o 40% we wrześniu. Japoński eksport samochodów spadł o 40,3 proc. we wrześniu w porównaniu z rokiem ubiegłym. Spadek jest spowodowany zakłóceniami dostaw w Azji Południowo-Wschodniej oraz globalnym niedoborem półprzewodników, który zmusił krajowych producentów samochodów do ograniczenia produkcji. Według

wstępnego raportu Ministerstwa Finansów spadek eksportu może utrudnić ożywienie gospodarcze kraju.

22 października: nowa polityka energetyczna. Japoński rząd przyjął nową politykę energetyczną, która promuje energię jądrową i odnawialną jako źródła czystej energii, które będą prowadzić do osiągnięcia neutralności węglowej w 2050 roku. Nowy plan energetyczny, przyjęty tuż przed listopadowym szczytem klimatycznym w Glasgow, zakłada widoczne zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej w celu zmniejszenia zużycia paliw kopalnych w ciągu następnej dekady. Nowy rząd przedstawił również bardziej zdecydowane stanowisko dotyczące przyszłości sektora energii jądrowej. W nowej strategii stwierdzono, że uruchomienie reaktorów jest kluczem do osiągnięcia celów w zakresie emisji CO₂.

26 października: Amazon i Google wygrywają japoński rządowy kontrakt na dostawę usług w chmurze. Japońska Agencja Cyfrowa wybrała Amazon Web Services i Google Cloud Platform jako pierwszych dostawców usług dla swojego ogólnokrajowego projektu cloud computing. Dwie usługi spełniły około 350 wymagań w zakresie bezpieczeństwa, zarządzania danymi i kwestii prawnych. W fazie testów firmy będą wykorzystywane do prowadzenia strony internetowej agencji, oraz stron ośmiu stron internetowych władz miejskich. Budżet na projekt rządowej chmury obliczeniowej do marca 2022 roku wynosi około 17 milionów USD, lecz w kolejnych latach może znacznie wzrosnąć.

29 października: ANA planuje zmniejszenie zatrudnienia. Największy japoński przewoźnik lotniczy ANA Holdings obniżył swoje prognozy zysków, zapowiadając kolejne starty przez dwa lata z rzędu. Strata netto w obecnym roku rozliczeniowym ma wynieść około 880 milionów dolarów. Większe starty są efektem powolnego ożywieniu ruchu pasażerskiego na trasach międzynarodowych i krajowych z powodu pandemii. W ubiegłym roku rozliczeniowym firma zanotowała rekordową stratę w wysokości ponad 3,5 mld dolarów. Kierownictwo ANA przedstawiło plan redukcji około 9000 miejsc pracy do marca 2026 roku, poprzez ograniczenie liczby nowo zatrudnianych pracowników.

KOMENTARZ

W październiku warto zwrócić uwagę na dalsze efekty zakłócenia łańcuchów dostaw w sektorze motoryzacyjnym oraz pierwsze od wielu lat zagrożenie inflacyjne. Pomimo spadku wartości japońskiej waluty eksport nie rośnie tak szybko jak zakładano. Czterdziestoprocentowy spadek eksportu w

sektorze motoryzacyjnym negatywnie odbije się na kondycji japońskiej gospodarki. Co prawda całkowity eksport we wrześniu wzrósł o 13 procent w porównaniu z rokiem ubiegłym o 38 procent wzrosła także wartość importu, co jest efektem rosnących cen ropy naftowej.

Ponadto jednym z najciekawszych wydarzeń ubiegłego miesiąca było przyznanie kontraktu na rozwój rządowej chmury obliczeniowej dla firm Google i Amazon. Pomimo tego, że początkowa wartość kontraktu jest niewielka, decyzja ta otwiera amerykańskim grupom technologicznym drogę do branży usług internetowych zdominowanej przez krajowych usługodawców. Projekt chmury ma kluczowe znaczenie strategiczne. Pandemia Covid-19 oraz konieczność wprowadzenia pracy zdalnej w wielu przedsiębiorstwach pokazały słabość japońskich systemów internetowych. Wielu obywateli i przedsiębiorców nie było w stanie zdalnie korzystać z usług urzędów. Projekt chmury ma na celu ujednoczenie i standaryzację infrastruktury cyfrowej w ministerstwach i około 1700 urzędach lokalnych, które obecnie posiadają własne systemy. Różnice pomiędzy tymi systemami uniemożliwiają skuteczne prowadzenie ogólnokrajowych działań administracyjnych. Zarządzanie centrami danych i aplikacjami biznesowymi jest często zlecane krajowym integratorom systemów, co zdaniem urzędników państwowych generuje wyższe koszty.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

